

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowienia z dnia 4 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że ze złożonego oświadczenia powoda wynika, iż jest wraz z małżonką współwłaścicielem domu jednorodzinnego o powierzchni 220 m², położonego na działce o powierzchni 750 m², działki rolnej o powierzchni 785 m², mieszkania o powierzchni 42 m². Podał także, że wraz z żoną posiadają oszczędności w kwocie 1.800 złotych, ok. 5500 USD i ok. 350 Euro, są posiadaczami akcji na kwotę ok. 19.000 złotych, konta IKE wartości ok. 11.000 złotych oraz Funduszu Zrównoważonego o wartości ok. 13.000 złotych. Zdaniem Sądu Rejonowego sytuacja materialna R. Z. pozwala mu uiścić opłatę od pozwu w całości. Powód wraz z małżonką osiągał bowiem do końca marca 2014 roku miesięczny łączny dochód przekraczający kwotę 20.000 złotych netto, są właścicielami domu, mieszkania i gospodarstwa rolnego, a także posiadają znacznej wartości oszczędności bankowe oraz akcje i udziały w funduszach powierniczych. Sytuacja majątkowa rodziny powoda skłania Sąd do wniosku, że może on - nawet po odliczeniu opłat na bieżące utrzymanie, leczenie, pomoc finansową dla córki i matki oraz koszty reprezentacji żony - uiścić w całości kwotę na pokrycie kosztów sądowych. Uznając zatem, że nie ma dostatecznych podstaw do zwolnienia powoda od kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu Sąd I instancji orzekł, jak w sentencji postanowienia.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości powód.

W uzasadnieniu zażalenia podkreślił, że posiadanie majątku w postaci kilku nieruchomości wymaga znacznych nakładów finansowych ze strony właściciela. Ponadto żalący zwrócił uwagę, że bieżące dochody są w większości przeznaczone na utrzymanie domu oraz mieszkania, a także na koszty związane z jego leczeniem oraz leczeniem współmałżonki. Jest chory na astmę, co wiąże się z koniecznością otrzymywania stałej opieki lekarskiej oraz kupowania niezbędnych lekarstw. Duża część posiadanych przez skarżącego środków finansowych przeznaczana jest na pomoc finansową dla członków rodziny. Na jego utrzymaniu znajduje się córka, która obecnie jest zatrudniona jedynie na 1/4 etatu i potrzebuje pomocy materialnej. Pomaga finansowo również swojej matce, która po śmierci ojca, nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Łączna kwota tych wydatków w stosunku miesięcznym daje dość pokaźne sumy. Dodatkowo żalący zwrócił uwagę, że Sąd dokonał mylnej oceny stanu faktycznego przyjmując, że powód wraz z małżonką są właścicielami gospodarstwa rolnego w sytuacji, gdy z uwagi na powierzchnię działki tj. 785 m², wykluczone jest uznanie jej za gospodarstwo rolne.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zwolnienie powoda w całości lub w części od ponoszenia kosztów sądowych.

W dniu 6 czerwca 2014 roku strona pozwana złożyła odpowiedź ma zażalenie wnosząc o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 102 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594 ze zm.) zwolnienia od kosztów sądowych może domagać się osoba fizyczna, jeśli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Prawo do zwolnienia od kosztów postępowania przysługuje zatem tylko osobom ubogim - podmiotom gorzej sytuowanym - dla których wniesienie kosztów wiązałoby się z uszczerbkiem dla niezbędnego utrzymania. Prawo do zwolnienia od kosztów nie przysługuje więc każdemu, lecz osobom rzeczywiście potrzebującym (por. wyrok. SN z 5.03.1959 4 CZ 25/59 „Nowe Prawo” nr 7-8/1960).

W ocenie Sądu Okręgowego powód jest w stanie ponieść koszt opłaty od pozwu w określonej przez Sąd Rejonowy wysokości 7.200 zł., ponieważ dotychczas osiągane zarobki na poziomie 12.000 zł., wynagrodzenia małżonki w kwocie 10.000 zł. pozwoliły na poczynienie stosownych oszczędności. Nawet jeżeli przyjąć, że powód obecnie nie pracuje, to nie można pominąć faktu wcześniej osiągniętych z tytułu zatrudnienia wynagrodzeń, które to pozwoliły powodowi na poczynienie oszczędności niezbędnych z punktu widzenia wszczętego przez niego procesu. W tej sytuacji nie może ostać się w żadnym wypadku akcentowana w zażaleniu okoliczność, że łączna kwota wydatków (utrzymanie domu i mieszkania, leczenie powoda i jego żony, pomoc córce i matce, koszty reprezentacji małżonki) w stosunku miesięcznym daje dość pokaźne sumy i uiszczenie opłaty od pozwu jest znacznym obciążeniem budżetu domowego. Zauważyć należy, że żalący nie przedstawił pełnych danych, które pozwoliłyby ocenić jego sytuację majątkową. Przede wszystkim powód wskazując na potrzebę pomocy córce i matce nie podał już, jakie własne dochody osoby te osiągają. W związku z tym nie można ustalić czy takiej pomocy w rzeczywistości potrzebują. Ponadto nie zostało określone ile kwotowo wynoszą koszty reprezentacji żony. Dlatego też również i tego składnika ocenić nie można. Skarżący nie wyjawiał również, jakie to nakłady i z jakiego tytułu jako współwłaściciel wielu nieruchomości musi ponosić. Brak tych danych sprawia, że nie można przyjąć – jak chciałby tego skarżący – że znaczna część budżetu domowego przeznaczana jest na wyżej wymienione cele. Jednocześnie podkreślić należy, że nie ma żadnych podstaw do przyjmowania, iż zobowiązania powoda w postaci wspomaganie rodziny tj. córki i matki oraz koszty reprezentacji małżonki mają pierwszeństwo przed kosztami sądowymi. Planowanie wydatków bez uwzględnienia obowiązku wniesienia opłaty sądowej jest naruszeniem równowagi w traktowaniu swoich powinności finansowych, a strona która realizuje swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych, preferencyjnie traktując inne zobowiązania, nie może skutecznie podnosić, że nie jest w stanie ponieść tych kosztów bez uszczerbku dla niej samej i jej rodziny.

Ponadto zwrócić należy uwagę, że skarżący kompletnie pomija okoliczność posiadania dość znacznych oszczędności tj. w kwocie 1.800 złotych, ok.5500 USD i ok.350 Euro, akcji na kwotę ok. 19.000 złotych, konta IKE wartości ok.11.000 złotych oraz Funduszu Zrównoważonego o wartości ok. 13.000 złotych. Naruszenie zaś tych oszczędności nie wywoła – a przynajmniej powód tego nie wykazał – ujemnych konsekwencji. Dlatego też nie ma żadnych przeszkód, aby skorzystać ze zgromadzonych środków w celu uiszczenia opłaty od pozwu. Poniesienie jej w wysokości określonej przez Sąd nie uszczupli w znaczny sposób majątku powoda.

Należy podkreślić, że to strona zamierzająca wystąpić na drogę postępowania sądowego dochodząc swych roszczeń, winna poczynić wcześniej stosowne oszczędności na pokrycie kosztów sądowych, które będą wymagane w sprawie (por. postanowienia SN z 24.09.1984 r. I Cz 104/84, Lex nr 8623 oraz z dnia 24. 07. 1990 r. I Cz 98/80 Lex nr 8257). Powód winien więc liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów sądowych wykorzystując w tym celu w pełni swoje możliwości zarobkowe. Brak zabezpieczenia – zgromadzenia stosownych kwot oszczędności z osiągniętych dochodów w czasie zatrudnienia, nie stanowi podstawy do uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi w istocie pomoc państwa dla osób, które z uwagi na trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Ubiegający się o taką pomoc w każdym wypadku powinien więc w pierwszej kolejności poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby oszczędności te okazały się niewystarczające - może zwrócić się o pomoc państwa.

Reasumując - w ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie nie można mówić o istnieniu podstawy faktycznej do przyznania zwolnienia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł zatem, jak w sentencji.

Z./ odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć powodowi.